

gizartea eta kultura garaikidea

PROGRAMA
EUSKARA

URTARRILA OTSAILA MARTXOA 2022

Azaleko irudiak: Tomo Estudio

Una voz para Erauso

Epílogo para
un tiempo trans

Cabello/Carceller

Paul B. Preciadok komisariatua
Azkuna Zentroa - Alhondiga Bilbaok ekoitzitako erakusketa

2022ko martxoan, [Cabello/Carceller \(Helena Cabello eta Ana Carceller\)](#) kolektibo artistikoaren lana egongo da ikusgai erakusketa-aretoan, hain zuzen, [Ahots bat Erausorentzat](#) erakusketa, kontakizun historikoaren eraikuntza eta queer eta trans politika garaikideak harremanetan jartzen dituen proiektua.

Diziplina arteko lanaren bidez, Cabello/Carceller-ek instalazioa, performancea, fikzioko kontakizuna eta bideoa erabiltzen ditu, praktika bisualetako irudikapen-modu hegemonikoei buruz galderak egiteko eta alternatiba kritikoak proposatzeko.

Kasu honetan, artistek aurkitu zuten erretratu liluragarri bezain ezohiko bat da proiektuaren abiaburua: Juan van der Hamen-ek (ziurrena) Espainiako itsas armadako alferetz gisa jantzitako Katalina Erausori 1626an egin ziona, gaur egun Kutxa bildumakoa dena. Erauso 1592an jaio zen Donostian, emakumezko sexua esleitu, eta Katalina izena eman zioten. Sarritan "moja alferetz" izenez da ezagunagoa, neurri batean, bere autobiografiari esker, hor, "gizon gisa jantzita" komentutik ihes egin zuen neska gazte baten abenturak kontatu baitzituen, gero soldadu eta merkatari modura Espainiako inperioak Txiletik Mexikora kolonizatutako lurretan ibili zenarenak (besteak beste, Francisco Loyola, Juan Arriola, Alonso Díaz Ramírez de Guzmán... eta Antonio Erauso izenak hartuta).

Erakusketaren komisario Paul B. Preciadok nabarmendu duenez, «gizon gisa jantzitako Erausoren erretratu arte errenazentistaren historiako lehen erretratu "trabestizat" har daiteke». Baina, argitzen duenez, Erauso, bere erretratu bezala, itzalak dituen irudi bat da.

«Olio-pinturaren atzealde beltz-beltzean aurpegi zorrotz bat agertzen da, baina begirada kezagarriki gozoa duena, eta, hala, ez dago aukerarik maskulinitzat edo femeninitzat jotzeko. Alabaina, maputxeen genozidioan inplikaturata egon zenez eta merkatu kolonialean izan zuen jarreraren ondorioz, figura deserosoa da trans historian». Horregatik, argi-ilunarena da erakusketaren estetika, Erausoren erretratuarena bezala.

Cabello/Carceller-ek Erausoren "erretratu" berri bat egin dute proiektu artistiko honetarako, eta trans pertsonaia berrien

galeria batek interpelatzen du. Azkuna Zentroak ekoiztutako ikus-entzunezko lan hau Doxa Produkzioak-ekin filmatu da, Alberto sin Patrón izan da jantzien diseinatzailea eta Mursego arduratu da musikaz.

Horrela, erakusketa erretratuen galeria analogiko-digital gisa eraiki da, non Erausok (bai 1626ko erretratu historikoak eta kopia, bai Cabello/Carceller-en erretratu berria) Cabello/Carceller-en aurreko lanaren beste irudikapen batzuekin bat egiten duen, besteak beste, lan hauekin: *Autorretrato como fuente*, 2001ekoa, edo *Sin título (Autorretrato)*, 1994koa; Archivo: *Drag Modelos* (2007-prozesuan), *Movimientos para una manifestación en solitario* (2021) eta *Lost in Transition_un poema performativo*.

Erakusketa-proiektua osatzen da jardueren programa publiko batekin, erakusketaren katalogoarekin eta bigarren hezkuntzako ikastetxeei zuzendutako bisita-tailerren hezkuntza-programa batekin.

Ahots bat Erausorentzat erakusketa martxoaren 10ean inauguratuko da eta irailaren 25era arte egongo da ikusgai.

«...FRAI NICOLASEK DIO (ZE)
VERACRUZEN EZAGUTU ZUEN
GIZONEZ JANTZITA, EZPATA ETA
SASTAKAIAREKIN, ZILARREZKO
ESKU-BABESEKIN, ILETXO ZIZTRIN
BATZUK BESTERIK EZ ZUELA BIZAR
GISA. ETA EDERRENA ZEN EDERREN
ARTEAN... ANTONIO ERAUSO JAUNA
ZUEN IZENA»

Catalina de Erauso,
La historia de la Monja Alférez, (1626)

CABELLO / CARCELLER

Cabello/Carceller laurogeita hamarrek hamarkadaren hasieran hasi ziren elkarlanean, praktika bisualetan generoa eraikitzeko modu hegemonikoez galdekatzeko asmoz, eta queer jarreretatik alternatiba kritikoa proposatuz. Beren proiektu artistikoak uztartzen dituzte ikerketarekin, idazketarekin, komisariotzarekin eta irakaskuntzarekin. 2015ean beren lana aukeratu zuten Veneziako 56. Bienaleko Espainiako Pabiloirako. Bakarkako erakusketetan erakutsi dute lana, besteak beste,

MUACen (Mexiko Hiria, 2019), Madrilgo CA2Men (2017), Vigoko MARCon eta Valenziako IVAMen (2016), eta Danimarkako, Filadelfiako, Madrilgo eta Buenos Airesko arte-zentroetan. Beren proiektuak erakusketa kolektiboetan ere erakutsi dira: Parisko Pompidou Zentroan (2017), Bartzelonako MACBAn (2020), Tranzituen (Bratislava, 2018), Museo da Electricidade-n (Lisboa, 2015), MNCARS-en (Madril, 2013), Casino Luxembourg-en eta New Yorkeko Brooklyn Museum-en (2007). *re.act feminism. A performing archive* artxiboaren parte dira, eta *Art and Queer Culture* (Phaidon Press) eta Jack Halberstam-en *The Queer Art of Failure* (Duke University Press) argitalpenetan agertzen dira, besteak beste, baita egile beraren *Female Masculinity* liburuaren gaztelaniazko bertsiorean hitzaurrean ere.

PAUL B. PRECIADO

filosofoa, arte-komisarioa eta idazlea da. Ezaguna da nazioartean gorputzaren, generoaren eta sexualitatearen politikei buruz egin duen lanagatik. Fulbright beka jaso zuen; lehenik, Filosofia eta Generoaren Teoria ikasi zuen, New Yorkeko New School for Social Research-en, eta, bertan, Jacques Derrida-ren eta Agnès Heller-en ikaslea izan zen; gero, Princeton University-n Arkitekturaren Teoria doktoratu zen. Beste zeregin instituzional batzuen artean, Bartzelonako Museu d'Art Contemporani-n Programa Publikoen eta Ikasketa Independenteen Programaren zuzendaria izan da, baita Programa Publikoen komisarioa documenta 14 Kassel eta Atenasen ere, eta Taiwan-go Pabiloiaren komisarioa Venezian, Shu Lea Cheang artistarekin. Gorputzaren Filosofia irakasten du New York Unibertsitatean, eta Europako beste unibertsitate batzuetan. *Manifesto Contra-sexual; Testo Yonqui, Sexo, drogas y biopolítica; Pomotopia; Un Apartamento en Urano; eta Yo soy el monstruo que os habla* liburuak egin ditu, denak Anagramak argitaratuak.

gizartea eta kultura garaikidea

APIRILA MAIATZA EKAINA 2022

Jar zaituz harremanetan Az-rekin

info@azkunazentroa.eus

Lege gordailua BI-249-2014

© 2019. Centro Azkuna de Sociedad y Cultura Contemporánea S.A.

ARTE BISUALAK / ERAKUSKETA
AR. 10 > IRA. 25

Cabello / Carceller

*Ahots bat Erausorentzat. Trans garai
baterako epilogoia*

Paul B. Preciadok komisariatua
Azkuna Zentroa - Alhondiga Bilbaok ekoizitako erakusketa

Erakusketa-aretoan, [Cabello/Carceller](#) kolektibo artistikoaren lana dago ikusgai, hain zuzen, [Paul B. Preciadok](#) komisariatutako *Ahots bat Erausorentzat. Trans garai baterako epilogo*a, kontakizun historikoaren eraikuntza eta queer eta trans politika garaikideak harremanetan jartzen dituen proiektua.

Cabello/Carcellerek aurkitu zuen erretratu liluragarri bezain ezohiko bat da proiektuaren abiaburua: Juan van der Hamen-ek (ziurrena) Espainiako itsas armadako alferrez gisa jantzitako Katalina Erausori 1626an egin ziona, gaur egun Kutxa bildumakoa dena. Erauso 1592an jaio zen Donostian, emakumezko sexua esleitu, eta Katalina izena eman zioten. Sarritan "moja alferrez" izenez da ezagunagoa, neurri batean, bere autobiografiari esker, hor "gizon gisa jantzita" komentutik ihes egin zuen neska gazte baten abenturak kontatu baitzituen, gero soldadu eta merkatari modura Espainiako inperioak Txiletik Mexikora kolonizatutako lurretan ibili zenarenak (besteak beste, Francisco Loyola, Juan Arriola, Alonso Díaz Ramírez de Guzmán... eta Antonio Erauso izenak hartuta).

Cabello/Carcellerek Erausoren "erretratu" berri bat egin du proiektu honetarako, eta trans pertsonaia berrien galeria batek interpelatzen du. Azkuna Zentroak ekoiztutako ikus-entzunezko lan hau Doxa Produccioneseekin filmatu da, Alberto sin Patrón izan da jantzien diseinatzailea eta Mursego arduratu da musikaz.

Erakusketa-proiektua osatzen da erakusketaren argitalpenarekin eta era guztietako ikusleei zuzendutako bisiten hezkuntza-programarekin.

////////////////////////////////////

Martxoaren 10etik irailaren 25era

Bisita iruzkinduak (45')

Ostegun guztietan, 18:00etan eta 19:00etan

Informazio gehiago azkunazentroa.eus orrialdean.

////////////////////////////////////

CABELLO/CARCELLER

(Helena Cabello eta Ana Carceller), laurogeita hamarreko hamarkadaren hasieran hasi ziren elkarlanean, praktika bisualetan generoa eraikitzeko modu hegemonikoez galdetatzeko asmoz, eta queer jarretatik alternatiba kritikoak proposatuz. Beren proiektu artistikoak uztartzen dituzte ikerketarekin, idazketarekin, komisariatzarekin eta irakaskuntzarekin. 2015ean beren lana aukeratu zuten Venezuelako 56. Bienaleko Espainiako Pabiloiraiko.

PAUL B. PRECIADO filosofoa,

arte-komisarioa eta idazlea da. Ezaguna da nazioartean gorputzaren, generoaren eta sexualitatearen politikei buruz egin duen lanagatik. Bartzelonako Museu d'Art Contemporani-n Programa Publikoen eta Ikasketa Independenteen Programaren zuzendaria izan da, baita Programa Publikoen komisarioa dokumenta 14 Kassel eta Atenasen ere, eta Taiwango Pabiloien komisarioa Venezuelako Shu Lea Cheang artistarekin. *Manifiesto Contrasexual* eta *Testo Yonqui, Sexo, drogas y biopolítica* liburuak egin ditu, besteak beste.